

МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения

1. Причини, които налагат приемането на нормативния акт

Минималните размери на адвокатските възнаграждения са важна отправна точка в отношенията между адвоката и клиента, но също така, когато касаят процесуално представителство, рефлектират в отношенията между страните по делото с оглед предвидената в процесуалните закони отговорност за разноски, която понася изгубилата делото страна.

Причините, които налагат приемането на промени в Наредбата са:

- Съществено изменение на обществено-икономическите отношения в страната през 2022 г., свързана с рязко и трайно повишаване на цените на стоки и услуги, които са необходими за упражняване на адвокатска професия и предоставяна на правна защита и съдействие на физически и юридически лица;
- Повишаване на изискванията към адвокатската дейност и възлагане на адвокатите на дейности по специални закони, увеличаващи административната тежест – Закон за защита на личните данни, Закон за мерките срещу изпирането на пари и свързаните с тях регулации на европейско ниво;
- Необходимост от поддържане и повишаване на професионалната подготовка на адвокатите и съобразяването ѝ с минималните изисквания за продължаващо обучение, което гарантира и качеството на предоставените от адвокатите правни услуги.

Предвидено е и изменение в общите разпоредби (чл. 2, чл. 4 и чл. 5), като са прецизирани съществуващи и въведени нови правила, които да уредят противоречиво разрешавани случаи в съдебната практика. Така например изрично е уредена възможността адвокатите да предоставят не само безплатна правна помощ, но да предоставят правна помощ при възнаграждения, по-ниски от предвидените в Наредбата. По този начин на адвоката се дава възможност да направи собствена преценка за платежоспособността на клиента и за възможността му да ползва правна помощ от адвокат без да прибегва до правната помощ, предоставяна от държавата. След постановяване от СЕС на Решения по съединени дела С-427/16 и С-428/16 на практика адвокатите не носят дисциплинарна отговорност за договаряне на възнаграждения под предвидените минимални размери в Наредба № 1/09.07.2004 г. и могат в рамките на свободата

на договаряне да определят свободно размерите на възнаграждения за предоставяната от тях правна помощ и под минималните размери. Същевременно е предвидена възможност минималните размери да бъдат увеличени двукратно, когато процесуалното представителство или правната защита и съдействие са свързани с особена фактическа и правна сложност, като преценката за това се прави от съда по реда на чл. 78 ГПК, което е гаранция срещу евентуални злоупотреби.

Уредени са и възнагражденията при предявяване на частични искове, при съединяване на искове, дължимостта на разносики отделно от възнаграждението, както и дължимостта на възнаграждението, когато то е разсрочено, но клиентът прекратява договора или оттегля пълномощията си преди заплащането му.

Предвидено е размерите на минималните адвокатски възнаграждения да бъдат увеличени между 30 % и 100 %, като се отчита и преодолява съществуващия в действащата Наредба дисбаланс между размерите на възнаграждения за различни видове правна помощ.

При определянето на размерите на възнагражденията са взети предвид както двуцифрената инфлация, така и ръстът на минималната работна заплата в страната, която към 2022 г. е 710 лв. спрямо 610 лв. през 2020 г. Съобразени са и редица други критерии с пряк или косвен икономически характер, включително изискването на чл. 40, ал. 6 от ЗАДв предвижда задължение за адвоката да има кантора в населеното място в района на адвокатската колегия, чийто член е. По тази причина разходът, свързан с обезпечаването на помещение, представляващо адвокатска кантора, е задължителен елемент, формиращ себестойността и оказващ влияние на качеството на услугата. От този разход следват и съпътстващите разходи за комунални услуги и поддръжка на кантората (вода, електричество, почистване, дребни ремонти), като само разходите за електроенергия през последната година се увеличиха двукратно. Съобразени са и редица други особености и фактори, които влияят на размера на адвокатското възнаграждение, като тяхната стойност е определена въз основа на изготвено експертно изследване и оценка на факторите, относими към формиране на минималния размер на адвокатските възнаграждения.

С настоящия проект на наредба също така се прецизира и скалата, по която се определят възнаграждения за процесуално представителство по дела с материален интерес, като е въведена като разграничителен праг сумата 25 000 лв., съобразен със сложността и спецификата на делата, направена и от законодателя при уредената родова подсъдност в ГПК. Уеднаквени са възнагражденията по граждански и административни дела с материален интерес, тъй като на практика

между тях няма съществена разлика нито по отношение на риска, който носи адвоката, нито по отношение на спецификата и сложността на делата. Увеличените размери на възнагражденията за процесуално представителство са съобразени и с актуализираните размери на възнагражденията, заплащани на вещи лица по дела, които през последните две години твърде често надвишават размера на адвокатските възнаграждения, съобразени с минимумите по Наредба № 1.

2. Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт

С предложените промени се цели диференциран подход при определяне на минималното адвокатско възнаграждение при отделните дейности, който да доведе до справедливи житейски и правни резултати в съответствие с популателната способност на населението и актуалната икономическа обстановка в Република България.

Изменението цели да се актуализира нормативната уредба, така че да отговаря на икономическата обстановка в страната и актуалните икономически фактори към м. септември 2022 г. и да остойности по достоен и справедлив начин работата на адвоката.

Същевременно дадената възможност по преценка на адвоката да се предоставя не само безплатна правна помощ, но и правна помощ при възнаграждения под минималните размери по преценка на адвоката, гарантира защитата на правата на гражданите и юридическите лица и възможността всеки гражданин да има достъп до качествена адвокатска правна помощ като ефективно средство за защита по смисъла на чл. 47 от ХОПЕС.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на нормативния акт

Не са налице конкретни преки финансови или други средства, необходими за прилагането на наредбата. Тя влече увеличаване на преките разходи за адвокатски услуги, тогава когато те се заплащат по минимумите, зададени в нея, но предвид обстоятелството, че може да бъде договаряно възнаграждение под минималния размер, прекият ефект върху гражданите, които ползват адвокатски услуги по задания минимум, ще бъде минимален.

4. Очаквани резултати от прилагането на нормативния акт

Повишаването на минималните размери на адвокатските възнаграждения и съобразяването им с актуалната общественно-икономическа обстановка към есента на 2022 г., ще обезпечи предоставянето на качествена правна помощ от адвокатите на всички граждани и юридически лица и ще отчете високата обществена значимост на адвокатския труд.

Същевременно увеличените размери на адвокатските възнаграждения няма да доведат до ограничаване на възможността гражданите и юридическите лица да ползват адвокатска защита предвид възможността на адвокатите по своя преценка, съобразена с критериите по чл. 5, да предоставят правна помощ както безплатно, така и при договорен размер на възнаграждението, по-нисък от предвидения в Наредбата минимум.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Настоящата Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения отговаря в цялост на изискванията на правото на Европейския съюз и на националното право, като се приема въз основа на Закона за адвокатурата и при спазване на Закона за нормативните актове.

Настоящият проект отговаря по-специално и на Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар. Проектът не предлага въвеждането на дискриминационни условия, като се приема при съблюдаване на обществения интерес при спазване на изискванията за обществено обсъждане. Предлагат се изменения, които са пропорционални, необходими и подходящи, за да гарантират минимални адвокатски възнаграждения, които да съобразяват разходите на адвоката в неговата нормална дейност, високо квалифицирания му труд на специалист, както и необходимостта от гарантиране на достойно и справедливо възнаграждение.

Предложените суми за минимално адвокатско възнаграждение взимат предвид и факта, че средната месечна заплата в България за м. юни 2022 г. по данни на Националния статистически институт от 12 септември 2022 г. ([Национално ниво | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)) е 1710 лв. (от които 1715 в обществен сектор и 1708 в частен сектор). Същевременно, минималната работна заплата е в размер на 710 лв.

Предложените минимални възнаграждения държат сметка за необходимостта всеки български гражданин да има достъп до защита на своите

права и законни интереси, но същевременно съобразява нуждата от достойно и справедливо възнаграждение за адвокатския труд и за високите стандарти, на които следва да отговаря адвокатът.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове, срокът за обществено обсъждане след публикуване на проекта на наредба и мотивите на сайта на вносителя - Висшия адвокатски съвет е 30 дни, в рамките на който срок всички заинтересовани лица могат да направят своите становища, предложения и коментари по предлаганите промени.

Уреждането на обществените отношения, предмет на предложените промени, е обусловено от необходимостта да се отчетат променените икономически условия в страната при определяне на адвокатските възнаграждения.